

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Obdo/1/2015
Identifikačné číslo spisu:	8112236269
Dátum vydania rozhodnutia:	22.03.2016
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Hullová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2016:8112236269.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľa FINIMO a. s., so sídlom Mlynské Nivy 54, Bratislava, IČO: 31 384 277, zastúpeného JUDr. Zuzanou Majcherovou, advokátkou, so sídlom Mlynské Nivy 54, Bratislava, proti odporcovi PHARMACY - BL, spol. s r. o., so sídlom Čapajevova 23, Prešov, IČO: 36 506 923, zastúpenému JUDr. Lýdiou Farbakyovou, advokátkou, so sídlom Floriánova 12, Prešov, o zaplatenie sumy 94,65 eur s príslušenstvom, na dovolanie odporcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove č. k. 1Cob/28/2014-133 z 1. augusta 2014, takto

rozhodol:

Dovolanie odporcu z a m i e t a.

Odporca je povinný nahradiť navrhovateľovi trovy dovolacieho konania v sume 29,57 eur na účet jeho právnej zástupkyne.

Odôvodnenie

Okresný súd Prešov (ďalej aj „okresný súd“ alebo „súd prvého stupňa“) uznesením č. k. 19Cb/84/2012-92 z 21. februára 2014 zamietol návrh navrhovateľa na pripustenie zmeny účastníka konania na strane navrhovateľa z 8. januára 2014. V odôvodnení uznesenia poukázal na ustanovenie § 109 Exekučného poriadku, ktoré upravuje tzv. poddĺžnicu žalobu ako osobitný typ žaloby, upravujúcej právny vzťah, ktorý oprávnenému dovoľuje, aby vo vlastnom mene uplatňoval právo povinného, vyplývajúce z hmotnoprávneho vzťahu povinného k jeho dlžníkovi. Zdôraznil, že ide len o procesné oprávnenie uspokojiť sa z pohľadávky povinného voči jeho dlžníkovi a že prechod aktívnej formálnej legitímácie pri poddĺžnickej žalobe nie je vyslovený v žiadnom ustanovení zákona. Okresný súd nesúhlasil s názorom navrhovateľa, že zastavením exekučného konania na základe návrhu oprávneného navrhovateľ stratil aktívnu vecnú legitímáciu v konaní o poddĺžnickej žalobe a že sa ex lege v celom rozsahu obnovila aktívna vecná legitímácia povinného (INFORAMA a.s.). Keďže zastavenie exekučného konania, vedeného na Okresnom súde Bratislava II (uznesením č. k. 0Er/2476/2011 zo 14. novembra 2013) nepovažoval za takú právnu skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod, resp. prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná v zmysle ust. § 92 ods. 2 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „O. s. p.“), návrh navrhovateľa na pripustenie zmeny účastníka konania na strane navrhovateľa zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podal navrhovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol Krajský súd v Prešove (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením č. k. 1Cob/28/2014-133 z 1. augusta 2014, ktorým napadnuté uznesenie okresného súdu zmenil tak, že pripustil, aby do konania na miesto doterajšieho navrhovateľa FINIMO a. s., so sídlom v Bratislave, IČO: 31 384 277 vstúpil ako navrhovateľ INFORAMA a.s., so sídlom Mlynské Nivy 54, Bratislava, IČO: 35 729 864. V odôvodnení uznesenia uviedol, že pre rozhodnutie v preskúmvanej veci je podstatné zistenie, aké procesné dôsledky nastávajú v prípade podania poddžníckej žaloby podľa ust. §109 ods. 1 zákona č. 233/1995 Z.z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (ďalej len „Exekučný poriadok“), ako aj aké procesné dôsledky nastávajú v prípade zastavenia exekúcie vo vzťahu k už začatému konaniu o poddžníckej žalobe.

V prípade, keď povinný účastník nepodal proti svojmu dlžníkovi návrh na vykonanie exekúcie, hoci existuje vykonateľné rozhodnutie o tomto nároku, oprávnený môže vo vlastnom mene podať návrh na vykonanie exekúcie, lebo právo na neho prešlo zo zákona. V priebehu exekučného konania získava oprávnený účastník procesnú aktívnu legitímáciu na podanie žaloby proti dlžníkovi povinného (poddžník). Toto žalobné právo vzniká v deň nasledujúci potom, čo bol dlžníkovi povinného (poddžníkovi) doručený exekučný príkaz na vyplatenie splatnej pohľadávky, ak k vyplateniu nedošlo. Môže to byť aj deň nasledujúci po splatnosti pohľadávky, ak táto nastala neskôr, až po doručení exekučného príkazu, pokiaľ k jej vyplateniu oprávnenému nedošlo. Podmienky prípustnosti takejto žaloby upravuje Občiansky súdny poriadok rovnako, ako pri iných poddžníckych žalobách, pričom vo všetkých prípadoch sa jedná o sporové konanie. Navrhovateľom v takomto spore je oprávnený účastník exekučného konania a odporcom je poddžník (dlžník povinného z exekučného konania).

Ak v priebehu konania o poddžníckej žalobe bola pohľadávka oprávneného voči povinnému vymožená inými spôsobmi exekúcie (napr. zrážkami zo mzdy, či predajom hnutelných vecí a pod.), oprávnený stráca aktívnu vecnú legitímáciu na podanie poddžníckej žaloby, čo je dôvodom pre jej zamietnutie. Exekúcia voči povinnému pokračuje do okamihu, kým nedôjde k vymoženiu pohľadávky, teda až po splnení pohľadávky oprávnenému zo strany poddžníka. To neplatí v prípade, ak sa exekúcia skončí iným spôsobom, napr. zastavením. Ak by sa v priebehu exekučného konania zistilo, že právo vymáhané exekúciou skutočne neexistovalo a došlo by k zastaveniu exekúcie, právoplatnosťou uznesenia o zastavení exekúcie stráca oprávnený aktívnu vecnú legitímáciu bez ohľadu na to, v ktorom štádiu je konanie o poddžníckej žalobe. V takom prípade sa obnovuje plná aktívna vecná legitímácia povinného účastníka vo vzťahu k svojmu dlžníkovi. Táto obnova aktívnej legitímácie znamená, že povinný účastník má právo v sporovom konaní vstúpiť do práv a povinností, ktoré vyplývajú z právneho vzťahu medzi ním a oprávneným a týka sa aj súm, ktoré mal poddžník vyplatiť, a to za splnenia podmienok uvedených v ust. § 92 ods. 2 a ods. 3 O. s. p.

Právoplatnosťou uznesenia Okresného súdu Bratislava II. Č. k. 0Er/2476/2011, Ex 6592/2011 zo 14. novembra 2013 o zastavení exekučného konania v exekučnej veci oprávneného FINIMO a.s.. Bratislava voči povinnému INFORAMA a.s., Bratislava, zanikla priamo zo zákona aktívna procesná legitímácia navrhovateľa FINIMO a.s., Bratislava, pričom súčasne túto procesnú aktívnu legitímáciu nadobudol pôvodný veriteľ (a následne povinný účastník v exekučnom konaní) INFORAMA a.s., Bratislava. Zastavenie exekučného konania nemá za následok zastavenie aj konania o poddžníckej žalobe začatej v priebehu exekučného konania, pokiaľ povinný z exekučného konania súhlasí so svojím vstupom do konania o poddžníckej žalobe.

Pretože konanie o poddžníckej žalobe je konaním sporovým, pre ktoré platia ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku, je možné aj v prípade prechodu práv, či povinností zo zákona, zmeniť navrhovateľa len za splnenia podmienok uvedených v ust. § 92 ods. 2, 3 O. s. p. K rozhodnutiu súdu o pripustení zmeny na strane navrhovateľa je potrebný návrh doterajšieho navrhovateľa a súhlas subjektu, ktorý by mal vstúpiť do jeho procesných práv, pričom tieto procesné podmienky v preskúmvanej veci boli splnené. S poukazom na vyššie uvedené odvolací súd zmenil napadnuté uznesenie okresného súdu podľa ust. § 220 O. s. p. tak, že pripustil zmenu účastníka konania na strane navrhovateľa.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal odporca (ďalej aj „dovolateľ“) dňa 6. októbra 2014 dovolanie,

pripustnosť ktorého vyvodzoval z ustanovenia § 238 ods. 1 O. s. p. (v znení platnom a účinnom do 31.12.2014), keďže odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa tak, že pripustil, aby do konania na miesto doterajšieho navrhovateľa FINIMO a. s. so sídlom v Bratislave vstúpil ako nový navrhovateľ INFORAMA a. s., so sídlom Mlynské Nivy 54, Bratislava. Ako dovolací dôvod uviedol, že napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci podľa ust. § 241 ods. 2 písm. c/ O. s. p.

Dovolateľ uviedol, že navrhovateľ v dôvodoch uvedených v návrhu na pripustenie zmeny účastníka na strane navrhovateľa a ani v dôvodoch uvedených v odvolaní proti uzneseniu neuviedol takú právnu skutočnosť, s ktorou by právne predpisy spájali prevod alebo prechod práv alebo povinností, o ktorých sa koná. Ďalej poukázal na to, že vykonávanie exekučného konania sa začína vydaním exekučného príkazu, ktorým exekútor na návrh oprávneného proti povinnému začína v zmysle príslušných ustanovení Exekučného poriadku exekučné konanie a týmto exekučným príkazom nariaďuje dlžníkovi povinného, aby vyplatil pohľadávku povinného oprávnenému, pričom až na základe exekučného príkazu v zmysle ust. § 109 ods. 1 Exekučného poriadku oprávnený (FINIMO a.s.) získava aktívnu vecnú legitimáciu na podanie žaloby o vyplatenie pohľadávky voči dlžníkovi povinného, teda legitimáciu na podanie poddlžníckej žaloby, ktorá zaniká zastavením exekučného konania. Zastavením exekučného konania nemôže dochádzať k prechodu práv a povinností tak, ako to má na mysli ust. § 92 ods. 2, 3 O. s. p., teda že dochádza k prechodu práv a povinností z doterajšieho navrhovateľa FINIMO a.s. na povinného INFORAMA a. s., Bratislava. Navrhovateľ oprávnenie domáhať sa od dlžníka povinného vo vlastnom mene na jeho všeobecnom súde vyplatenia pohľadávky získal práve na základe osobitného procesného oprávnenia podľa § 109 ods. 1 Exekučného poriadku, pričom takúto pohľadávku nezískal prevodom, resp. prechodom práva. Preto ani spätne stratou tohto procesného oprávnenia nedochádza k prevodu, resp. prechodu tejto pohľadávky na povinného, t. j. INFORAMA a. s., Bratislava. Odvolací súd preto rozhodol nesprávne, keď napadnutým uznesením zmenil uznesenie okresného súdu tak, že pripustil zmenu účastníka konania na strane navrhovateľa.

Z vyššie uvedených dôvodov dovolateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“ alebo „NS SR“) napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zmenil tak, že návrh navrhovateľa na zmenu účastníka konania na strane navrhovateľa zamietne, alternatívne napadnuté uznesenie zruší a vec vráti odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

K dovolaniu odporcu zaslal navrhovateľ písomné vyjadrenie, v ktorom uviedol, že ustanovenie § 92 Občianskeho súdneho poriadku sa vzťahuje na všetky súdne konania prebiehajúce podľa tohto procesného poriadku bez ohľadu na to, na základe akého právneho predpisu boli splnené podmienky pre podanie návrhu na začatie konania a následne podmienky pre postup podľa ust. § 92 O. s. p.

Právoplatnosťou uznesenia o zastavení exekúcie stratil pôvodný navrhovateľ (oprávnený) procesné postavenie oprávneného a tým aj právo na vyplatenie pohľadávky voči dlžníkovi povinného, ktoré momentom zastavenia exekúcie nadobudol opäť povinný. Pôvodný navrhovateľ v konaní navrhol, aby do konania vstúpil subjekt INFORAMA a. s. ako nový navrhovateľ, ktorý je odo dňa zastavenia exekúcie opäť držiteľom práva na zaplatenie pohľadávky voči odporcovi, s čím navrhovateľ vyslovil súhlas. V konaní tak boli splnené všetky podmienky podľa ust. § 92 ods. 2, 3 O. s. p. Predmetom konania je právo na vyplatenie peňažnej pohľadávky, ktorým disponuje navrhovateľ INFORAMA a. s. opätovne od 14.12.2013, t.j. od zastavenia exekučného konania sp. zn. 0Er/2476/2011 a neexistuje žiadny dôvod, aby súd v dôsledku týchto skutočností nepripustil zmenu účastníka konania na strane navrhovateľa. Nepripustenie zmeny účastníka konania na strane navrhovateľa by malo rovnaký právny následok ako neuplatnenie práva na zaplatenie pohľadávky v súdnom konaní v súlade s ust. § 109 ods. 2 Exekučného poriadku a vznik škody spočívajúcej v premlčaní pohľadávky a zhoršení jej vymožiteľnosti.

S poukazom na vyššie uvedené navrhovateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie odporcu zamietol a priznal mu náhradu trov dovolacieho konania za vyjadrenie k dovolaniu v sume 16,60 eur, jeden režijný paušál v sume 8,04 eur a 20% DPH v sume 4, 93 eur.

Najvyšší súd Slovenskej republiky, ako súd dovolací (ust. § 10a ods. 1 O. s. p.), po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (ust. § 240 ods. 1 O. s. p.), zastúpený v dovolacom konaní advokátom (ust. § 241 ods. 1 O. s. p.), bez nariadenia pojednávania (ust. § 243a ods. 1 O. s. p.) skúmal najskôr to, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

Dovolanie možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (ust. § 236 ods. 1 O. s. p.).

Podmienky prípustnosti dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 239 O. s. p. (v znení účinnom do 31.12.2014).

V preskúmvanej veci dovolanie je prípustné podľa ust. § 239 ods. 1 písm. a/ O. s. p. (nie § 238 ods. 1 O. s. p.), pretože odvolací súd napadnutým uznesením zmenil uznesenie súdu prvého stupňa.

Ako dovolací dôvod dovolateľ uviedol, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (ust. § 241 ods. 2 písm. c) O. s. p.).

Pod nesprávnym právnym posúdením veci sa rozumie omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O takýto prípad ide vtedy, ak súd použil iný právny predpis, než ktorý mal správne použiť, alebo ak súd aplikoval síce správny právny predpis, ale nesprávne ho vyložil. Nesprávne právne posúdenie veci môže byť spôsobilým dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok rozhodnutia odvolacieho súdu.

Podľa ust. § 108 ods. 1 Exekučného poriadku povinný stráca právo na vyplatenie pohľadávky dňom, keď sa dlžníkovi povinného doručil príkaz na začatie exekúcie. Podľa odseku 2 tohto ustanovenia ak nie je pohľadávka povinného splatná po doručení exekučného príkazu, vyplatí ju dlžník povinného oprávnenému, ak sa oprávnený s exekútorom písomne nedohodol inak, len čo sa stane splatnou. Podľa odseku 3 uvedeného ustanovenia výplatou oprávnenému, ak sa oprávnený s exekútorom písomne nedohodol inak, sa oslobodí dlžník povinného od svojej povinnosti voči povinnému.

Podľa ust. § 109 ods. 1 Exekučného poriadku ak dlžník povinného nevyplatí oprávnenému alebo exekútorovi, ak sa na tom oprávnený s exekútorom písomne dohodol, pohľadávku bezodkladne po tom, keď sa mu doručil exekučný príkaz alebo keď sa stala pohľadávka splatnou, môže sa oprávnený domáhať vo vlastnom mene od dlžníka povinného na jeho všeobecnom súde vyplatenia pohľadávky.

Z vyššie citovaného ustanovenia § 109 ods. 2 Exekučného poriadku vyplýva, že ak dlžník povinného (poddĺžník) nevyplatí oprávnenému riadne a včas pohľadávku, má oprávnený možnosť vo vlastnom mene a na vlastný účet túto pohľadávku vymáhať, teda podať tzv. poddĺžnícku žalobu. Aktívnu vecnú legitimáciu na podanie takejto žaloby získava oprávnený doručením exekučného príkazu na vyplatenie splatnej pohľadávky dlžníkovi povinného, pokiaľ k vyplateniu nedošlo, resp. v deň nasledujúci po jej splatnosti, ak nastala neskôr. Oprávnenému tak vzniká procesné oprávnenie na prijatie plnenia od poddĺžníka na uspokojenie vlastnej pohľadávky. Povinný pritom naďalej zostáva veriteľom tejto pohľadávky, avšak právo ju žalovať prechádza na oprávneného.

V preskúmvanej veci oprávnený podal poddĺžnícku žalobu voči dlžníkovi povinného, avšak pred rozhodnutím o tejto žalobe došlo k zastaveniu exekúcie, čím oprávnený stratil aktívnu vecnú legitimáciu na uplatňovanie práva, ktoré na neho doručením exekučného príkazu dlžníkovi prešlo, avšak na základe tejto skutočnosti prešlo na povinného právo voči jeho dlžníkovi na vymáhanie takejto pohľadávky. Teda, pokiaľ dôjde k zastaveniu exekučného konania z dôvodu uspokojenia pohľadávky oprávneného iným spôsobom ako splnením pohľadávky, v konaní o poddĺžníckej žalobe oprávnený stratí aktívnu vecnú legitimáciu bez ohľadu na to, v akom štádiu sa uvedené konanie nachádza, a obnovuje sa v plnom rozsahu aktívna vecná legitimácia povinného (veriteľa pohľadávky).

Konanie o poddĺžnickej žalobe je sporovým konaním podľa tretej časti Občianskeho súdneho poriadku, v ktorom platia aj ustanovenia § 92 ods. 2 a ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku, ktoré upravujú prevod, resp. prechod práv a povinností.

Podľa ust. § 92 ods. 2 O. s. p. ak po začatí konania nastala právna skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv a povinností, o ktorých sa koná, môže navrhovateľ alebo ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli, navrhnúť, aby do konania na miesto doterajšieho účastníka vstúpil ten, na koho boli tieto práva alebo povinnosti prevedené alebo na koho prešli.

Podľa ust. § 92 ods. 3 O. s. p. súd vyhovie návrhu, ak sa preukáže, že po začatí konania nastala právna skutočnosť uvedená v odseku 2, a ak s tým súhlasí ten, kto má vstúpiť na miesto navrhovateľa, súhlas odporcu alebo toho, kto má vstúpiť na jeho miesto, sa nevyžaduje.

Z vyššie citovaných ustanovení vyplýva, že súd rozhoduje o zmene účastníka na strane navrhovateľa na základe návrhu, po súhlase toho, kto má do konania vstúpiť ako nový navrhovateľ, ak po začatí konania nastala skutočnosť, s ktorou právne predpisy spájajú prevod alebo prechod práv a povinností, o ktorých sa koná. Právoplatné uznesenie o zastavení exekučného konania tak možno v konaní o poddĺžnickej žalobe považovať za právnu skutočnosť, s ktorou je spojený prechod práv a povinností z oprávneného na povinného tak, ako to predpokladá ust. § 92 ods. 2 a ods. 3 O. s. p. Aj podľa názoru dovolacieho súdu, v preskúmvanej veci boli splnené podmienky pre kladné rozhodnutie o návrhu na zmenu účastníka konania podľa ust. § 92 ods. 2 a ods. 3 O. s. p., nakoľko bol podaný návrh na zmenu účastníka konania na strane navrhovateľa, bol daný súhlas toho, kto má na jeho miesto do konania vstúpiť, ako aj to, že k prechodu práva na vymáhanie pohľadávky voči dlžníkovi povinného došlo zastavením exekúcie, následkom čoho v konaní o poddĺžnickej žalobe oprávnený stratil právo na vymáhanie pohľadávky voči dlžníkovi povinného (poddĺžníkovi).

S poukazom na vyššie uvedené dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie odporcu nie je dôvodné, pretože napadnuté uznesenie odvolacieho súdu spočíva na správnom právnom posúdení veci.

Dovolateľ nenamietal žiadnu procesnú vadu v zmysle ust. § 237 O. s. p. a existencia takejto vady v dovolacom konaní ani nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania z týchto ustanovení preto nevyplýva.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací preto rozhodol tak, že dovolanie odporcu podľa ust. § 243b ods. 1 a ods. 4 O. s. p. zamietol ako nedôvodné.

O trovách dovolacieho konania rozhodol dovolací súd podľa ust. § 243b ods. 5 O. s. p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p. V dovolacom konaní úspešnému navrhovateľovi priznal náhradu trov právneho zastúpenia za 1 úkon právnej služby - vyjadrenie k dovolaniu v sume 16,60 eur, jeden režijný paušál v sume 8,04 eur a 20% DPH v sume 4,93 eur, t.j. celkom 29,57 eur podľa ust. § 10 ods. 1, ods. 2, § 13a ods. 1 písm. c/, § 16 ods. 3, § 18 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

Uznesenie prijal dovolací senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.